

Collegevoorstel

Vergadering van: Zie voorblad

Team: Ruimte, Economie en Duurzaamheid

Opsteller: Jeroen Krijnen

Telefoonnummer: 14 0575

1270101 – Aanwijzen vier objecten als gemeentelijk monument

Portefeuillehouder:	Sjoerd Wannet
Openbaar:	Openbaar met embargo
Embargo vervalt per:	24 december 2025
Soort punt:	Besluitvormend
Procedure raad:	Memo's en collegestukken (ter info raad)

Besluit

Het college is voornemens om de volgende objecten als gemeentelijk monument aan te wijzen en besluit het proces hiervoor in gang te zetten:

- Groenmarkt 2-4/Waterstraat 84-86 Zutphen;
  - Abersonplein met fontein Warnsveld;
  - Rosmolensteeg 7 Zutphen;
  - Urinoir Berkelkade Zutphen.
-

Inleiding

Het college heeft op 16 mei 2023 de Beleidsregel Aanwijzen monumenten gemeente Zutphen 2023 vastgesteld. Deze beleidsregel is op 1 juni 2023 in werking getreden. Het in procedure brengen van het aanwijzen van Groenmarkt 2-4/Waterstraat 84-86 Zutphen, de Abersonplein met fontein Warnsveld (gemeentelijk eigendom), Rosmolensteeg 7 Zutphen (gemeentelijk eigendom) en het urinoir aan de Berkelkade te Zutphen (gemeentelijk eigendom) als gemeentelijk monument vloeit voort uit dit besluit.

Beoogd effect

Behoud en bescherming van een viertal panden en objecten met monumentale waarde binnen de gemeente Zutphen.

Argumenten

1.1 De voorgedragen panden kennen cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

De panden en objecten zijn alle aan de hand van de vastgestelde criteria beoordeeld (volgend uit de Beleidsregel Aanwijzen monumenten gemeente Zutphen 2023). Op grond van

architectuurhistorische waarden, stedenbouwkundige waarden, algemeen historische waarden, gaafheid/herkenbaarheid en zeldzaamheid is vastgesteld dat de nu voorgedragen objecten monumentale waarden hebben en van groot algemeen belang zijn voor de gemeente Zutphen. In deze voordracht is nadruk gelegd op objecten uit de twintigste eeuw (Abersonfontein Warnsveld) en de wederopbouwperiode. Hierin heeft Zutphen een achterstand en met het aanwijzen van panden en objecten uit deze periode wordt voor nu en in de toekomst een omissie hersteld.

Verwezen wordt naar het plaatsingsadvies met de redengevende omschrijving van de panden. Zie hiervoor bijlagen 2 t/m 5. Zie bijlage 1 voor het ontwerpbesluit.

1.2 Aanwijzen van de voorgedragen gebouwen als monument werkt niet belemmerend voor toekomstige ruimtelijke plannen in Zutphen.

De aanwijzing van de voorgedragen panden als gemeentelijk monument ziet alleen toe op het beschermen en instandhouden van de erfgoedwaarden van het object. Voor het beschermen van ruimtelijke kwaliteiten dient een ander wettelijk instrumentarium te worden ingezet en dat is hier uitdrukkelijk niet aan de orde.

1.3 Aanwijzen van de voorgedragen gebouwen werkt niet belemmerend voor de ontwikkeling van deze gebouwen.

De kern van moderne monumentenzorg is behoud door ontwikkeling. Monumenten worden niet behouden door er een stomp overheen te plaatsen, maar door ze te gebruiken en ze aan passen aan steeds veranderde behoeftes. Dat was ook al zo in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw, toen veel panden die er nu mooi bijstaan stonden te verkrotten met dichtgespijkerde ramen en deuren en bomen groeiend uit de goten. Er zijn tijdens restauraties toen soms radicale keuzes gemaakt en niet alles van waarde kon behouden blijven. Het behoud van erfgoed was toen net als nu geen doel op zich, maar een keuze die past in de gemeentelijke ambitie om zorgvuldig om te gaan met onze leefomgeving en die ten goede komt aan onze samenleving (Verdrag van Faro 2005). Het behoud van erfgoed gaat daarom altijd samen met ontwikkeling, zodat beschermde monumenten een actieve rol in de maatschappij kunnen spelen en goed geëxploiteerd kunnen worden.

1.4 Aanwijzen van de voorgedragen panden als monument werkt niet belemmerend voor de verduurzamingsopgave.

De panden Groenmarkt 2-4/Waterstraat 84-86 en Rosmolensteeg 7 zijn gelegen binnen het beschermde stadsgezicht van Zutphen. Hiervoor zijn in 2024 regels opgesteld voor het plaatsen van zonnepanelen. Deze wijzigen niet met een monumentstatus. Wel wordt bij monumenten zorgvuldig gekeken of het isoleren van gevels, daken en ramen de monumentale waarden en beeldkwaliteit niet aantast. Innovatieve ontwikkelingen zoals dun, zeer goed isolerend (vacuüm-)glas maakt plaatsing in oude ramen mogelijk met behoud van de hoge beeldkwaliteit van de monumentale gevels. Bij het pand Groenmarkt 2-4/Waterstraat 84-86 is een deel van de ramen in het verleden al eens vervangen voor isolerende beglazing.

1.5 Het aanwijzen van panden als gemeentelijk monument wordt maatschappelijk gedragen.

Zutphen kent een lange traditie in waardering voor en zorgvuldige omgang met haar gebouwde erfgoed. De laatste jaren is ook de waardering voor erfgoed uit de wederopbouwperiode na WOII groeiende. Het Rijk wees daarom al in 2007 het stationsgebouw uit 1952 aan als rijksmonument. Naar aanleiding van een oproep in de zomer van 2023 aan de inwoners van de gemeente Zutphen kwamen diverse suggesties binnen om monumenten te plaatsen op de gemeentelijke monumentenlijst, waaronder ook objecten uit de wederopbouwperiode.

1.6 De Erfgoedadviesraad heeft positief geadviseerd over plaatsing van de voorgedragen objecten op de gemeentelijke monumentenlijst.

De vier voorgedragen objecten zijn behandeld in de Erfgoedadviesraad. De Erfgoedadviesraad kan zich - gelezen de beoordelingscriteria en de opgestelde beschrijvingen - geheel vinden in de

inhoudelijke argumenten en adviseert het college conform de plaatsingsadviezen om de vier voorgedragen objecten en panden aan te wijzen als gemeentelijk monument (zie bijlage 6 voor het advies van de Erfgoedadviesraad en bijlagen 2 t/m 5 voor de plaatsingsadviezen).

1.7 Het aanwijzen van de vier voorgedragen objecten als gemeentelijk monument past binnen de Beleidsregel Aanwijzen gemeentelijke monumenten gemeente Zutphen 2023.

Binnen het coalitieakkoord 2022-2026 Natuurlijk betrokken, gelijk vooruit wordt de binnenstad van Zutphen en haar monumenten gezien als belangrijke drager van de geschiedenis en identiteit van de stad. Iets waar we zuinig op moeten zijn. Het zorgvuldig omgaan met en bewaken van het erfgoed van de stad is hiervoor een voorwaarde. Er is binnen de gemeente Zutphen bovendien veel draagvlak voor het behoud van erfgoed. Het inventariseren en aanwijzen van erfgoed tot gemeentelijk monument is daarom logisch. Het college vindt het van belang dat erfgoed wordt doorgegeven en beschermd, maar ook dat conform het Verdrag van Granada (1985) erfgoed wordt ontwikkeld en herbestemd om het gebruik en de beleving ervan blijvend mogelijk te maken. Om dit te kunnen doen heeft het college in 2023 beleid vastgesteld (Beleidsregel aanwijzen gemeentelijke monumenten gemeente Zutphen 2023). Het aanwijzen als gemeentelijk monument van de vier nu voorgedragen objecten vloeit voort uit dit beleid.

1.8 Aanwijzing als gemeentelijk monument is een bevoegdheid van het college.

Op grond van artikel 5:2 en volgende van de Verordening fysieke leefomgeving gemeente Zutphen 2021 is het college bevoegd om een gemeentelijk monument aan te wijzen en dus ook tot het voornemen hiertoe te besluiten.

Kanttekeningen

1.1 Het is onduidelijk wat eigenaren van beschermde monumenten wel en niet kunnen veranderen aan hun monument.

In het verleden werd elk monument en dus iedere eigenaar individueel behandeld: geen monument is hetzelfde en dus is maatwerk gevraagd. Bepaalde aanpassingen aan monumenten worden echter veel aangevraagd. Denk aan het isoleren van het dak en muren, het plaatsen van isolerende beglazing, het aanbrengen van vloerverwarming, of het brandveilig maken van een monument in het geval van een winkel en een bovenwoning. Voor veel van dergelijke aanpassingen bestaan min of meer gestandaardiseerde oplossingen die in de praktijk goed werken en onder meer een plek hebben gekregen in het in Nederland breed verspreide voorbeeldenboek *Een Warme Jas. Over het mooi en goed verduurzamen van oude huizen*.

1.2 Voor onderhoud van monumenten zijn eigenaren aangewezen op andere fondsen of eigen middelen.

De kosten voor reguliere onderhoudswerkzaamheden wijzigen niet door de aanwijzing van de panden als gemeentelijk monument. Slechts wanneer een monument opzettelijk onderhoud ontzegd wordt op zo'n manier dat dit ten koste gaat van de instandhouding van het monument (niet meer wind- en waterdicht), kan dat leiden tot een verplichting om het minimaal noodzakelijke onderhoud uit te voeren. Dit heeft dan mogelijk onvoorziene kosten tot gevolg. De gebouwen die nu worden voorgedragen voor aanwijzing als gemeentelijk monument zijn in goede technische staat. Overigens biedt het Gelders Monumentenfonds voor eigenaren van monumenten laagrentende leningen die worden verstrekt voor restauratie, onderhoud en verduurzaming van gemeentelijke monumenten.

Communicatie

Het voornemen tot aanwijzing wordt aan alle zakelijke gerechtigden op de onroerende zaak door middel van toezending van het ontwerpbesluit bekend gemaakt. De zakelijk gerechtigden kunnen binnen zes weken hun zienswijzen naar voren brengen.

Van het ontwerpbesluit wordt tevens via de geijkte kanalen kennisgeving gedaan, waaronder het digitale Gemeentebblad op www.officielebekendmakingen.nl en Berichten over uw Buurt op

www.overheid.nl. Het ontwerpbesluit en de bijbehorende documenten worden daarbij digitaal ter inzage gelegd. Naar aanleiding van deze kennisgeving kan iedere belanghebbende een zienswijze indienen.

Uitvoering

Te zijner tijd wordt het definitieve besluit tot aanwijzing aan het college ter besluitvorming voorgelegd.

Evaluatie

N.v.t.

Financiële consequenties

N.v.t.

Bijlagen

- 1270101 - Bijlage 01 - Ontwerpbesluit aanwijzen vier objecten als monument
- 1270101 - Bijlage 02 - Plaatsingsadvies Groenmarkt 2-4
- 1270101 - Bijlage 03 - Plaatsingsadvies Abersonfontein
- 1270101 - Bijlage 04 - Plaatsingsadvies Rosmolensteeg 7
- 1270101 - Bijlage 05 - Plaatsingsadvies urinoir Berkelkade
- 1270101 - Bijlage 06 - EAR 2025-097 Advies aanwijzen monumenten AVG